

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

TIDEVARVET

Nr 51. 18 dec.

Nr 51. 4 årg. 1926

Tidevarvet Nr 51

På redaktionens anhållan har Dr Emy Ek givit Tidevarvets läsare en orienterande framställning av den nyss utkomna första delen av Ola Hanssons efterlämnade skrifter.

Lärarkallet är kommentar till en förbluffande inlägg, som av Sveriges Folkskolläraförbund ingivits till Kungl. Maj:st.

Veckans ledare handlar om Framtidspolitik.

Elisabeth Nilssons artikel om Gift kvinnas anställning i samhällstjänst avslutas i detta nummer.

Emilia Fogelklous bok Samhällstyper och medborgarideal, anmäles av Honorine Hermelin i artikeln Djupa brunnar.

Kvinnan i Nordens framtid, en undersökning av Dr Hanna Rydh, anmäles av Ellen Michelsen.

Vi fortsätter i detta nummer med några utdrag ur boken Ryssen talar.

I presslägningsögonblicket har inkommit till Redaktionen ett inlägg från hr von Koch med anledning av Tidevarvets redogörelse för diskussionen i lösdriivarfrågan i nr 50. Artikeln kommer att införas i nästa nummer.

Våra postprenumeranter torde observera medföljande formulär för nummeransökan, som begäret torde verkställas i god tid, så att in- tet avbrott i postförsändelser måtte ske.

Till Jul!

Strumpor i silke, silke och linne samt ylle.
Underkläder i Milanaise
Crêpe de Chine.

Korsetter,
Höfthållare,
Brösthållare.

Näsdukar i silke, linne o. bomull
köpas absolut billigast i

Eva Magasinet
Biblioteksgatan 11.

Hostolbröstkaramell
finnes överallt

Smakfulla kransar, alla pri-er

La fleuriste

Allm. N. 6296, Riks 2550 6 Malmorgsgsg.

ANTOINETTE W. NORDINGS
Eau de Cologne

Kom ihåg

Barnets Lyckopenning
erhålls genom Förlossningshem och
Barnmorskor satat

DE BLINDAS FÖRENING
Majorsgatan 12. STOCKHOLM.

Ola Hanssons posthuma bok.

Av Emy Ek.

Tidevarvets redaktion har bett mig säga några ord om Ola Hanssons i dagarna utkomna bok, Ur minnet och dagboken, och dess tillkomst. På uppdrag kunde vara mig kärare. Självt härstammar jag från skånska bondesläkter i ungefär samma trakter som Ola Hanssons hemort. Under min barndom och ungdom bodde jag i Malmö men vistades under somrarna ofta i södra Skåne och fick där de starka intryck av den skånska slätten, som aldrig kunna utplånas och giva åt personligheten dess stämmingsbotten och grundkynne. Och den som tolkade, vad man själv i unga och famlande år icke kunde ge uttryck åt, var Ola Hansson. Hans poesi var för oss helt enkelt Poesien, fångande landskapets själ och tolkande all den vaga oro och ångest, som är ungdomens instinktiva förkänsla av livets smärta. Hans dikter och prosaböcker läste man om och om igen — och när jag senare av oförutsedda öden skildes från Skåne och i Uppsala skulle göra min första språkvetenskapliga avhandling år 1912, tvekade jag icke ett ögonblick att välja till ämne Ola Hanssons språk. Avhandlingen senterades livligt av professor Noreen, som trots sitt värmländska kynne var full av intresse för de språkliga ingredienser och den rytmiska egenart, som giva Ola Hanssons diktarspråk dess tju- ning. Under de tretton åren från 1912—1925 sysslade jag allsomof- tast med Ola Hanssons diktning utan

att få tid att utgiva den större av- handling, jag alltjämt drömmer om. Så kom i sept. 1925 det gripande budskapet, att Ola Hansson avlidit — i Turkiet, vid Bosporens strand. Av en egendomlig tillfällighet blev det jag, som kom att hålla minneste- äret över honom vid den, så vitt jag vet, enda minnesfest, som hölls i Stock- holm. Detta föredrag utkom i bok- form i oktober 1925 och blev anled- ning till att Tidens förlag åt mig uppdrog utgivandet av Ola Hanssons efterlämnade skrifter.

Den volym, som nu utkommit, upptages till större delen av en dagbok, i vilken Ola Hansson nedskrivit min- nen och intryck från sitt skiftesrika liv. Hans son, Ola Hansson junior, fann efter faderns död dessa anteck- ningar, väl gömda under de manu- skripthögar, som innehöll hans ut- givna historiska och litteraturhistori- ska monografier. I dagboksanteck- ningarna visar det sig, att den gamle skalden därborta i forskningsringen, fjärran från hemlandet, företagit den färd till det förflutna, den Re- cherche du temps perdu, som är den äldrandes och den ensam- mes sätt att återerövra den värld, som glidit honom ur händerna.

Den första gruppen av anteckning- ar utgöres av minnen från Ola Hanssons skolar vid Lunds Katedral- skola i slutet av 1870-talet. Lärarna passera revy, tecknade med en hu- mor, ur vilken blott då och då en sa- tirisk värjpspets glimmar fram. Det

drag av stolt upproriskhet, som steg- rar sig mot varje art av tryck och blott är en annan sida av Ola Hans- sons kända sensibilitet, framträder starkt i dessa skolminnen. I klassen råder en revolutionär anda, och ingen är djärvare än Ola Hansson, klassens primus. När han under själlösa bi- belutläggningar öppet läser sin egen lektyr och får anmärkning, försvarar han sig så djärvt, att klassföreståndar- en säger: "Du kommer att stänga dina horn blodiga", en förutsägelse, som verkligen blev till bitter realitet i Ola Hanssons liv.

"Det är en prakfull augustikväll vid Bosporen. Fullmånen glider upp över den mörka åsens buktade ryg- glinje på asiatiska kusten och slår sin glittrande bro över sundet hit till Buyukdere." På denna månbygga komma så småningom minnena gli- dande från studentåren och Gamla gardet, som Ola Hanssons kamrat- krets kallades. Med innerlig värme tecknas dessa vänner, och Ola Hans- son begagnar tillfället att förklara, varför han, drömmaren och stäm- ningsmänniskan, trivdes så bra i de glada överliggarnas sällskap. De vo- ro motsatsen till den typ, som Ola Hansson alltid förföljer, streberna, som bara har "ett par armbågar, när det heter fram, och ett par ben, när det heter tillbaka". De sjöngo hellre än de grubblade, de levde hellre än de läste. "Att jag blev poet och icke bokmal, har jag väsentligen dem att (Forts. å sid. 6).

LÄRARKALLET.

Det är i våra dagar som väl aldrig tillförne en kamp om plater och befordringar, förbättrade lönevillkor och tjänsteställningar, titlar och meriter. Arbetslösheten och de ekonomiska konjunkturen ha lagt sin tyngd över människorna och kommit alla andra hänsyn än det egna jagets att vika i denna strid. Men detta ensamt kan dock icke försvara, att inom samma arbete och med samma utbildning en grupp kolleger på ett rent upprörande sätt misskreditera och nedsätta en annan grupp kolle- gers arbete för att på så sätt själva nå en förbättrad löneställning.

Detta är nämligen vad som nyligen skett i den framställning i lönefrågan varmed Sveriges Folkskolläraför- bund den 23 oktober detta år ingått till regeringen. Skrivelsen utmynnar i en begäran om att regeringen måtte för 1927 års riksdag framlägga pro- position om ny löne reglering för folk- skollärarkåren. Detta är i och för sig en mycket rimlig begäran och de delar av skrivelsen, som avser denna framställning ännu vi icke be- fatta oss med. Folkskollärarkåren har länge förgäves fått vänta på en löne reglering, vilken enligt en genom statens egen försorg verkställd utred- ning befunnits vara fullt berättigad och synnerligen behövlig, men som är efter år uppskjutits.

I samma skrivelse finns emellertid även en avdelning, som behandlar frå-

gan om manligt och kvinnligt arbete inom skolan. Åtskilligt av vad som här säges är av den art att det utan tvekel kommer att mötas av de kraftigaste protester inte bara från hela den kvinnliga delen av lärarkå- ren utan även från många andra håll.

Till en början uppdrager Folkskol- lärarförbundet en jämförelse mellan de manliga och kvinnliga befattnings- havarna inom kommunikationsverken å den ena sidan och folkskollärarna och folkskollärarinorna å den andra. När lika-lönsprincipen inom statens verk genomfördes, skedde detta som bekant icke på det sättet, att de kvinn- liga tjänsterna uppflyttades i nivå med de manliga, utan så, att de kvinn- liga befattningarna inflyttades på ett för dessa befattningshavare synnerli- gen ogynnsamt sätt i den gemensamma löneskalan. Denna i hög grad orättvisa inplacering anser sig folk- skollärarna kunna taga till intäkt för en sämre ställning även för lärarin-orna. "Ty", heter det i skrivelsen, "befattningarna inom kommunika- tionsverken äro till sin art och ifråga om ansträngningsgraden i långt större grad likartade än vad fallet är med arbetsuppgifterna inom undervisnings- väsendet, i all synnerhet inom folk- skolan, där relationen för de man- ligena lärarnas vidkommande i alla tider varit synnerligen ogynnsam. Detta anser sig de manliga lärarna kunna säga även med vetskap om att

en kvinnlig lärare, som utför precis samma arbete och med fullständigt samma utbildning aldrig kan komma upp till mer än 87 % av sin manlige kollegas lön, och i de allra flesta fall inte ens till detta. I Stockholm t. ex. är löneskillnaden i högsta lönegraden 1,620 kr., men detta anses inte till- räckligt. Ungefär samma skillnad har lönekommittén behållit i sitt för- slag, och det är i huvudsak mot denna skillnad såsom upprörande liten som Folkskolläraförbundet vänder sig.

Enbart detta att en grupp kolleger samtidigt som den för egen del begär löneförhöjning begär, om inte direkt lönesänkning så dock en relativt ogynnsammare tjänsteställning för sina övriga kamrater med fullständigt samma utbildning och samma arbete torde med skäl kunna betecknas som enastående illojalt handlat. Men vad skall man då säga om fortsättningen av skrivelsen, där Folkskolläraför- bundet på allt sätt söker förringa sina kvinnliga kollegers arbete och stäm- pla detta som av mindre värde.

Man utgår ifrån att då arbetsuppgif- terna inom folkskolan äro av den art, att en del av dem kräva speciellt manlig arbetskraft, andra kvinnlig, är det nödvändigt att vid folkskolan som vid övriga statens verk inrätta olika tjänster för olika arbetsuppgif- ter. "Då vidare", heter det i skrivelsen, "arbetsuppgifterna inom de manliga (Forts. å sid. 6).

Fredspriset.

Nobels fredspris för 1925 har tilldelats brittiska utrikesministern sir Austen Chamberlain och Förenta staternas vice presi- dent general Dawes samt fredspriset för 1926 franske utrikesminister Briand och tyske utrikesministern Stresemann.

Denna egendomliga tilldragelse ger an- ledning till att skriva några ord. Nobel- stiftelsens lov har sjungits i alla tonarter under flera år. Man har prisat denna 100- terländska gärning, som både fräoijat lit- terära och kulturella ändamål och gjort Sveriges namn vida berömt och ärat. Det kan tyckas att det varit riktigare, om man prisat hr Alfred Nobels personliga dug- lighet än hans pengar, och nog har ett förefallit högst märkvärdigt, att en ins- titution som Nobelstiftelsen kunnat så till den grad imponera på folk — svenska pen- gar, svensk frikostighet och svensk få- fånga! Att främja diktkonst och forsk- ning, det är gott och väl, men priset kom- mer inte, förrän världen redan givit sitt erkännande, det hjälper inte fram begä- ningar, som kämpa med nöden och kanske gå under. Det ger ingen hjälp till att starta nya företag. Och Sveriges ära. Den fosterländska gärningen kunde ha blivit större, om donationen tillfallit inhemska ändamål. Återstår inte i vårt eget land ett oändligt kulturarbete, som måste stå tillbaka i saknad av medel, och på vilket hela folkets sociala och historiska utveck- ling beror? Och därmed sammanhänger landets anseende. Stiger detta verkligen på, att en herre i England eller Tyskland eller Frankrike får 116,000 kr., allt under det man på alla håll tycker, att någon annan herre varit mera berättigad därtill.

Och så fredspriset, som utdelas i Norge! Kan någon i närvarande tid verkligen er- hålla ett fredspris? Det är orimligt! Där finns inte sådana förutsättningar. Vad ha dessa fyra herrar gjort för freden? Ame- rika intresserar sig för Europa ur affärs- synpunkt. Och vidare — de fördrag, som nu träffats, och som mildrat Versaillesfre- dens bestämmelser, ha de varit beroende på intresse för världsfreden. Versailles- traktaten var helt enkelt omöjlig att uppfylla och respektive länder måste slutligen inse, att det var till deras egen fördel att få en annan och mera vänskaplig över- enskommelse till stånd. Detta är visst ingenting att klandra, men det skall kallas vid sitt rätta namn: nationell konjunktur- politik. Dessutom — ha vi redan glömt konferensen i Genève under vårvintern, då Sverige gjorde ett streck i räkningen för de intriger, som stormakternas represen- tanter bakom ryggen på Nationernas För- bund tillät sig gent emot Tyskland? Fast denna konflikt sedan som alla andra upplöste sig i kompromissens tecken. Är det denna freds kärlek, som nu skall belö- nas med Nobelpriset? Det kommer verkligen en löjets dager över det hela. Och press och alla säger, att det var det enda rätta, "det är praktisk fredspolitik".

Som sagt, ett fredspris kan ej utdelas i våra dagar. Utvecklingen har inte kom- mit därtill. Storpolitik och pacifism höra ej ihop — ännu så länge. Där kan arbetas för freden! Men det måste ske genom att skapa en allmänanda emot kriget. Så- dant händer inte ofientligt, det måste ge- nomsyra det allmänna medvetandet — i allt och överallt — det är folkens mora- liska och sedliga uppfattning som skall för- vandlas. Den kan inte belönas med kr. 116,000.

E. T.

Julost, Julkorv Julsyltor

Doktorinnan Planchs Julkorv.

Till julbaket extra r: Vetemjöl.
Fint runmärkt Bordsmör. Färska
hönsgräddor. Endast bästa varor,
moderata pris, hos

Charlotta Holmberg & Son

Hötorget 9 — Tel. 578, N. 45 06

Husmoderns arbete

består till icke ringa del i utväljandet av de bästa inköpskällorna. För livsmedel är valet lätt. I våra 172 butiker gäller principen: högsta kvalitet till lägsta pris.

Konsumtionsföreningen Stockholm m. O.

TIDEVARVET

Utkommer varje helgfri lördag.
Slussplan 1, 2 tr., Stockholm.

REDAKTÖR:
Elin Wägner.

Mottagningstid kl. 10—11.
Telefon Norr 4842.

EXPEDITION:
Telefon Norr 28243.
Kontorstid kl. 10—12 f. m., 1—4 e. m.

PRENUMERATIONSPRIS:
För helår kr. 6.—, halvår kr. 3:50,
kvartal kr. 2.—. Lösnummer 15 öre.

ANNONSPRIS:
per millimeter
Textsida eller särskilt be-
gär plats 22 öre
I text 20 "

Rylander & Olssons Boktryckeri
STOCKHOLM 1926.

Tidevarvets Rådfrågningsbyrå för föräldrar Slussplan 11 torsdagar 9.30—10.30 f. m.

Mathilda Staël von Holstein

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Malmorgsgatan 3, Stockholm.

Telefon 244 88, Norr 244 19.

Familjerätt. Hyresärenden. Testa-
menten. Bouppteckningar. Förfrå-
ningar från landsorten besvaras om-
gående.

EVA ANDÉNS Advokatbyrå

Isack. Eva Andén. Ledamot av Sveriges
Advokatsamfund.

Lilla Vattug. 14. Tel. 75 76, Norr 183 56.
STOCKHOLM.

SPECIALITET: Familje- och arvsaker,
Boutredningar och testamenten, för-
valtningsuppdrag.

Även skriftliga förfrågningar.

Advokat Hugo Lindberg

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Norrlandsgatan 8—10, Stockholm.

Tel. 147 99, N. 101 50.

Infört genom Stockholms Läkarförening

Dr Harald Österberg

Invärtes sjukdomar,
Lung-, mag- och tarmsjukdomar.
Hantverkaregatan 18—20, 2 tr., hiss.
(Invid Kungsholmstorg).
Mottagn. vard. 3.30—5, sönd. 10.30—
11 samt enligt avtal pr tel.
Kungsh. 20 40.

Doktor Inez Laurell

Sibyllegatan 9 - Sthlm. Tel. 741 71.

Homeopatisk behandling

Tid för mottagningen beställs per
telefon, helst 9.30—10 fm.

Doktor Fähræus

Hår- & Hudsjukdomar, Nervsjukdomar
Karlavägen 48, Stockholm.
Mottagning enl. överenskommelse per tel
707 18, kl. 10.30—12.

Elektro-Medicin

Kungsgatan 13. Tel. N. 244 65.
Förämblygde Fysiska Bekrännelsest. Sthlm.

Rabatt-Prislista

Diaterni	från 2.25
Kvartals	1.60
Hottluft	2.00
Fysiol	2.00
Turkiskt bad (beställs per tel)	2.40
Induktion	från 1.50
Ljusbad o. Massage	3.75
Elektr. karbad	2.50
Medicinskt bad	2.50
Lokal Massage	2.00
Helmassage	3.25

Leg. läkare. Kostnadsfri konsultation.
Dr. Caj Kihlström, Sjukgym., Kgl.

Vita Korsets

Sjuk- o. Operationsavdeln.

Brunkebergstorg 11 (f. d. Florag. 12).

Tel.: Förest. N. 12 50, Avd. 97 56.

Obs! Ej ändrade telefonnummer.
Se katalogen

Framtidspolitik.

Om man efter det nuvarande poli-
tiska läget skulle tänka sig, hur för-
hållandet mellan intresse- och sam-
hällspolitik kommer att utveckla sig,
vad måste man dra för slutsatser?
Finns där nog starka förutsättningar
för att antaga, att ur det närvarande
något nytt skulle resa sig i riktning
mot samhällspolitik? Möjligheten
finns, den finns alltid, men sannolika-
re är, att intressetpolitiken först mås-
te löpa linan ut. Det behöver inte
nedslå vårt mod eller förlama vår
handlingskraft. Tyvärr! Ju flera
som hålla fast vid att kämpa för en
ny tid, dess förr kommer den. Ju
flera, som kasta yxan i sjön och ty-
cka att allt är förlorat, allt gör det-
samma, dess längre dröjer den. Men
sannolikt har intressetpolitiken ytter-
ligare triumfer att fira. I klasskam-
pens tecken! D. v. s. striden om pen-
ningen kommer att bli ännu mera till-
spetsad. Inte en strid mellan bolsje-
viker och Stockholms stads kul-
sprutor, utan en strid, som pågår så
tyst som möjligt. Den gäller den eko-
nomiska utvecklingen. Socialdemo-
kraterna se inte upp. Och de äro för
partibundna. De vinna majoritet, de
stifta lagar, de förvärva rättigheter,
men vid sidan härav går det ekono-
miska livet sin gång, och det är där
makten sitter, inte hos "valda ombud
för Sveriges folk", inte än åtmin-
stone.

Det finns inga pengar, säges det.
Nej, men det finns lån, detta lösen-
ord, som högern skickligt nog sänt ut
såsom betecknande framåtskridandet
och socialdemokraternas nödvungna,
men godtroget, tagit upp. Men lån
är skuld. Lånen växa och skulderna
växa. Tills en dag lånens ägare for-
dra, att skulderna ska betalas. Och
då kommer det att visa sig, att de
stora bankerna och de stora bolagen
äga så gott som all jord och all för-
mögenhet i vårt land. En utvecklad
byråkrati har antagligen då gjort skat-
terna olidliga att bära, fast den sam-

Vid köp och försäljning av böcker
vänd Eder till

Klemmings Antikvariat

Malmeskillnadsgatan 26, Stockholm.
Tel. 10 70, Norr 67 38.

Nyheter till Julen.

Johanna Brunssons Vävskola

Försäljningslokal: Kungsgatan 70, II hiss. (Hörn. av Vasag.)

Sjuka och staga
Kärlsjukdomar till den av tusentals beprövade
"WOHLMUTH-METODEN"
som bekvämt kan utföras i hemmet.
Begär muntliga, kostnadsfria upplys-
ningar från
WOHLMUTH-CENTRALEN, Kungsg. 26,
Stockholm. Tel. 112 17 & Norr 52 33.

ASTRAS Barnpuder

Antiseptiskt ströpulver mot
hudlöshet och sårnader hos
spädbarn. Helande och smärt-
stillande vid liggsår, skavsår
och dylikt.

Burk med strölock
Kronor 1:—

Försäljes å apotek och i tekniska affärer

Åderlåtning

är säkraste botemedlet mot åderför-
kalkning, sömnlöshet, nervositet och an-
dra former av blodförsämningar (dy-
sämie), med därav följande sjukdomar:
slag, hjärtförlamning, svulstbildningar
av olika slag, såsom lymphomer, sarco-
mer, kraftsvulster m. m.

Åderlåtning verkställes av

JEAN EKENGREN Fältskärmästare
Examinerad 1885.

Sibyllegatan 8, vid Ladugårdslandstorg.

alla dem, som räddat sig in på tjän-
stemannabanan.

Samtidigt med denna procedur
fortgår säkerligen en annan — utar-
betandet av samhällsformer som nu
tidigt delvis föder, delvis svältföder
ligga i sin linda, vad vi kalla indu-
striell demokrati, jordfrågans lösning,
arbetslöshetsunderstöd, försäkrings-
väsande m. m. dylikt. Man får tän-
ka sig, att dessa problem en gång
kommer att ha funnit fastare former,
ej endast beroende på en eventuell
riksdagsmajoritet, utan med framtiden
för sig på grund av sin egen bä-
rande kraft. Från en fullvuxen so-
cial ansvarskänsla måste anslaget
komma mot penningemonopolen. Men
det kommer inte att lyckas att göra en
bräcka i deras mur, annat än där den
har någon svag punkt. Och vi
kunna vara vissa om, att sådana
punkter ej komma att saknas, så
långt som det gällt penningen för pen-
ningens skull — hur nu våra dagars
förfalskningar och förskingningar
med därmed följande slapp rättskän-
sla än kommer att gestalta sig.

Skulle ett sådant händelseförlopp
bli det oundvikliga för att ur gamla
fördomar och nya skapa mera jäm-
nare och mera rättvisa, så förestå gi-
vetvis tider av nöd, större än nu. Se-
dan, kanske sedan, skall en verklig
demokrati kunna bryta igenom, en
frigjord demokrati, som inte ängsligt
väjer, än hit, än dit för att inte stöta
vare sig åt höger eller vänster, en de-
mokrati, som vågar tala sanning där-
för att den har, vad vi sakna, en de-
mokratisk grund att stå på. Då
ska också de enskilda människorna
mera kunna komma till sin rätt, vare
sig denna består i en god bärning el-
ler i att vara ledare för tusenden.

Vi ha alla rätt och möjlighet att
ägna vår livsgärning åt den dagen.
När kan den komma? Kanske efter
ett par släktled. — Men det finns en
fara, och vi ska inte förbise detta, en
fara, som kan fördröja den för över-
skådlig tid framåt. Om läget är li-
ka eller i varje fall ungefär överens-
stämmande, även i andra länder,
framför allt hos stormakterna, om
långtagarna utgöras ej blott av enskil-
da utan av folk och stater, då kan
penningen komma att frammana ett
nytt världskrig. Då — ve oss, som
inte maktade hejda intressetpolitiken!

Kvinnliga stads- fullmäktige.

Utgången av stadsfullmäktigevalen i
Nyköping blev synnerligen glädjande
för frisinna kvinnor. Fru Ester
Ekengren, som är fris. vilde, var
uppförd på andra plats inom ena val-
kretsen på den lista, som bar partibe-
teckningen: De frissinna och frisin-
nade kvinnor. Den fris. tidningen
Södermanlans Nyheter framhöll,
att detta innebar "icke blott ett
erkännande av den talrika kvin-
liga väljarkårens berättigade in-
tressen utan även att man kommit till
den övertygelsen, att kvinnorna äro
väl meriterade för arbete inom full-
mäktigeåren."

Det hade förutspåtts från andra
kanter, att de frissinna inte hade ut-
sikter att återfå mer än två, högst
tre av sina förutvarande fyra mandat.
Alla fyra återförvärvades emellertid.
Deltagandet i valet var mycket livligt,
de frissinna kunde uppvisa en röst-
ökning av omkring 67 %. En god del
av denna ökning tillskrives kvinnornas
deltagande i valet. Även torde många
liberala röster givits åt de frissinna-
des kandidater.

Fru Ekengren, som nu om igen tar
plats i stadsfullmäktige, har haft till-
fälle att visa sitt intresse för samhälls-
frågorna även på många andra områden,
t. ex. som ordf. i Nyköpings
husmodersförening, i föreningen
Stugfolket och i Nyköpingskretsen av
Fris. kvinnor. Hon är som bekant
v. ordf. i Södermanlands länsförbund
av F. K. R. Med fullt förtroende
kan man lämna vårdandet av samhäl-
lets angelägenheter åt personer med
så rik erfarenhet och så varmt hjärta
som fru Ester Ekengren. Därför
glädjas fris. kvinnor åt detta stads-
fullmäktigeval.

Ingrid Örström.

Vid tadsfullmäktigevalen i Norrkö-
ping den 19 dennes invaldes av so-
cialdemokraterna en ny kvinnlig leda-
mot, fröken Karin Nilsson.

Fröken Nilsson är textilarbeterska
och har i flera år arbetat inom textil-
arbetarnas organisation, vars styrelse
hon tillhör. Vidare tillhör hon sty-
relsen för De Förenade Yllefabriker-
nas stipendiefond och har bedrivit ett
energiskt arbete för att föra fram
folkhögskoleidén bland Norrköpings
ungdom. Hon är medlem av förtro-
enderådet för Medborgarskolan vid
Fogelstad och deltog i årets sommar-
kurs d. v. s. ett h. m. för sammanträ-
den, för studiecirkel, för exempelvis
matlagnings- och sömnadskurser.

Den som lärt känna fröken Karin
Nilssons blyga och försynta men
okuvliga väsen, måste glädja sig åt att
återigen personlighetens makt visat
att den är gällande också i det offent-
liga livet.

Telefon:
72804

Förtening

JOHAN ERICSSON & Co.

Koppar- o. Bleckslageriaktiebolag

ÖSTERMALMSGATAN 25—27, "Hemgården"

Varför ej köpa Antikviteter

när de ej äro dyrare än nya saker?
Billigast hos Janséns, Birger Jarlsg. 1.

Vårterminen börjar 15 jan.

Mariannelunds Praktiska Skola

— 24:e läsåret —

I Realskolan beredes till realskolex. på 1½ år.
I Gymnasiet till studentex. på 3½—4 år fr. folksk.
I Handelsskolan utbild. för affärsb. Moderna metoder.
I Husmodersskolan meddelas omsorgsfull underv. i enkl. o. finare matl., hand-
arbeten o. konståv. Sommarkurser i språk o. matem. — Synnerligt låga
kostn. — Prospekt omg. fr. rektor Gottfr. Gustafsson.

SÖDERMANLANDS

ENSKILDA
BANK

Solidarisk Bank. Grundad 1865.

Depositions-, Kapital- & Sparkasse-
räkning

mot högsta gällande ränta

Medicinsk och Elektrisk

Hår- och Ansiktsbehandling

bortt. av vårt, bruna fläckar, liktor-
nar med violetta strålar. Gen härväxt
bortt. med elektrolytbehandling. Mani-
ure, Pedicure för damer och herrar.

HILDA JONSON

Götgatan 18. Tel. S. 332 99 Stockholm

Dr Poul Bjerres
livsverk

Död och förnyelse

väcker stort uppseende.
I Svenska Dagbl. skriver

dr Alf Ahlberg:

"Bjerre är på en gång
psykologisk forskare och
diktare ... "Död och för-
nyelse" har verkligen ett
äkta tröstens och styrkans
ord att ge en kvald och plä-
gad mänsklighet. Den är
för en allvarlig och tänkan-
de läsare en bok både för
stillsamma timmar av klar-
nande ro och för de den ång-
gestfyllda och sömnlösa
nattens väkter, när man få-
fängt väntar morgongry-
ningen ... En vacker bok,
vars allvar imponerar, vars
innerlighet griper, och vars
etiska renhet kan komma
oss alla att blygas."

2:a uppl.

8:—, inb. 10:—, halv. 7:50

NATUR OCH KULTUR

I Romans kaffehandel

Regeringsgatan 18 a,

får Ni det bästa KAFFET
Ring på telefon 73 49, Norr 71 38 och
Ni får det prompt hemsänt.

Olga Elmdahl

Modemagasin

Kungsgatan 53, Tel. 108 51

STOCKHOLM

Längs horisonten.

Den springande punkten.

Då Tyskland i september gjorde sitt inträde i Nationernas Förbund, rörde dess utrikesminister Dr Stresemann i sitt inträdestal vid en den ömaste punkt. Han sade något om, att då Tyskland tvångsavrustades, skedde det under förutsättning, att det var första steget till allmän avrustning. Han hoppades, att Tysklands upptagande som jämbördig medlem i N. F. skulle innebära, att likställigheten nu blev fullständig, d. v. s. den allmänna avrustningen fullföljd.

Det gäller alltså om den ömma punkten skall bli förvandlad i en springande punkt! Det är i stort sett om detta som decembersammanträdet, det andra Rådssammanträdet med Tyskland som medlem, har rört sig!

Emellertid har den stora avrustningskonferensen blivit uppskjuten till tidigast av år 1927, alltså till efter nästa förbundsmöte. Skälet anses vara att det är på de noggranna förberedelserna till konferensen som det hänger, att dess bestämmelser ej blott skola stanna på papperet.

Däremot har ju frågan om kontrollen över Tysklands avrustning blivit löst. Fiån och med den 31 januari 1927 skall segermakternas militärkommission försvinna från Berlin och kontrollen överlämnas åt N. F. enligt artikel 213 i Versaillesraktaten. Denna innehåller, att Tyskland skall "på allt sätt underlätta alla slags undersökningar, som Nationernas Förbunds Råd anser nödvändiga. Om så behövs, bestämmas detta genom majoritetsbeslut." Att de nu fattade besluten satts i samband med en hastigare evakuering av trupperna i Rhenlandet, finns inget som tyder på.

Ett litet steg är dock taget mot förverkligande av Tysklands jämbördighet med kamraterna i Folkförbundet. Men den ömma punkten kvarstår ännu.

Det klärnar i Kina.

Det ser ut som om en fast punkt höll på att utkristalliseras i den svärgeomskådliga förvirringen i Kina. Kantonregeringen — den republikanska, nationalistiska motståndaren till den gamla Pekingregeringen — har genom en delegation låtit förklara för Nationernas Förbund, att alla fördrag med främmande makter, som hittills gällt i Kina, äro avskaffade. Kinas representant i N. F:s råd, Tsjao Hsingtsju tillkännager, att han i allt ämnar handla efter Kantonregeringens principer. Här hända alltså två märkliga saker: Kina avskuddar främlingarna, och Kantonregeringen framträder som regeringen i Kina.

Om Kina har många stridande makter inom sina gränser, fattas också viktiga förutsättningar för enhet. I detta land, som är större än hela Europa och har bortåt 448 millioner

invånare, saknas praktiskt taget kommunikationer. Järnvägssträckorna äro av försvinnande betydelse i förhållande till landets storlek, vägar åtminstone vad beträffar det inre Kina så gott som obefintliga.

Bristen på en nationell tidsningspress bidrar också till, att man i Kina kan leva på en plats utan att veta, vad som händer på den andra.

Till sist finns ännu en splittrande faktor i de kinesiska förhållandena. Det är inflytandet av de olika främmande makterna.

Först är det England. England tillsätter, i egenskap av landet med den största handeln på Kina, generalinspektören för tullskatterna, vilka alltså kontrolleras av en främmande makt. Inkomsterna av dessa skatter gå i första hand till betalandet av räntorna på de lån, som utländska makter ha att fordra i Kina.

Japan har stora ekonomiska intressen att bevaka i Kina, men har i allmänhet förstått att uppträda på ett mindre utmanande sätt. Japan är politiskt, ekonomiskt och kulturellt så fast bundet till Kina, att ett ordnat och fredligt Kina är i högsta grad förmånligt för dess framgång. Japan kommer därför säkert att gilla den nationalistiska rörelsens seger: Ett enat Kina — åtminstone så länge detta inte överträffar Japans egen maktställning.

Före detta staterna ha i allmänhet följt Englands inte alltid så lyckade politik. De ha emellertid undgått den bittra fiendtlighet, som kommit England till del, tack vare den amerikanska pressens välvilliga, demokratiska ton, alldeles motsatt den engelska.

Till sist är det Sovjet-Ryssland, som också haft inflytande i Kina. Rysslands hjälp har varit av betydelse ifråga om arbetarorganisationerna, som i sin tur äro av vikt för den nationella rörelsen. Den lämnar dock den överväldigande stora landsbygden oberörd. Kantonregeringen står Ryssland nära.

Med kännedom om alla dessa svårutredda konflikter är det märkligt att erfara nyheterna från Genève, som tyda på, att svårigheterna kunna klaras upp. Mac Donald och Lloyd George förordar Europas erkännande av Kantonregeringen. Här skulle alltså stå ett självständigt Kina, med vars regering makterna finge underhandla som med en jämlike. Det betyder, att den godtyckliga behandlingen av Kina som en underlydande stat vore slut.

De obönhörliga.

Samtidigt som Dr Stresemann nu begav sig till Genève med förklaring på fickan, att blott tekniska småsaker återstodo i Tysklands fullständiga avrustning, och försäkran om den strängaste uppsikt över de hemliga rustningsföreningarna, avslöjades genom den engelska tidningen Manchester Guardian en besvärlig historia.

De obönhörliga tyska nationalisterna hade bakom ryggen på utrikesministern — men sannolikt med andra krigsministeriemedlemmarnas goda minne, och säkert i samförstånd med Riksvärnets ledning — ända sedan 1921 bedrivit en stor trafik: tillverkning av krigsmateriel i Ryssland och import däruv till Tyskland. (Se D. N. 8—10 dec.).

Men det finns andra obönhörliga än de tyska nationalisterna. Inte bara nationalisterna i andra länder, utan t. ex. Mr Scott i Manchester Guardian och Vilh. Foerster i Die Menschheit och prof. Quidde och många andra onämnda.

Vem är Mr Scott? Han är "en av de två" redaktörer i England, som ännu alltid nämnes ihop med sin tidning. Den andre är Garvin i Observer. (Förr nämndes de flesta stora engelska tidningar med både för och efternamn, som t. ex. "Delane och the Times", "Russell och the Scotsman". Men inte nu. Ty det står inte längre en personlighet bakom och låter sin röst tränga igenom. De ha blivit inkopplade i stora trustar, som ekonomiskt stå i tjänst hos publikens efterfrågan på vad som smakar den bäst.)

LÄMPLIGA JULKLAPPAR

Ovanstående Halvbottin med skinnkrage kostar

Kr. 17:50

Dessutom stor sortering i höga Bottiner, Snowboots och Galoscher för damer och barn.

MEETHS

Skovdelningen, 1 tr.
DROTTNINGGATAN 63

Kontrollant
Stadskemisten
I
GÖTEBORG.
G. Karl Almström
FIL. D. F.

Rekommendera MISS BLANCHE till gäster och alla edra bekanta!

Den bästa 10-öres CIGARETTEN.

Mr Scott har blivit andligen Lynchad många gånger, kanske värst då han under boerkriget med makt och våldighet tog parti för boerna. För några dagar sedan fick han med anledning av sin 80-årsdag höra, att det var hans förtjänst att Sydafrika nu var bundet vid England i bästa samförstånd. Ty utan en mäktig pressopinion för boerna under kriget hade detta aldrig hänt! säger boernas förre ledare och Sydafrikas nuvarande premiärminister general Smuts.

Betecknande nog är det Scotts Manchester Guardian och Garvins Observer som nu i den liberala pressen föra talan för att England skall erkänna Kanton-Kina som jämbördig stat.

Och som kommentar till Rådsmötet i Genève skriver Garvin i Observer: "Ockupationen av Rhenlandet är i lika hög grad barbari som en tysk eller fransk ockupation av ett engelskt gievskap skulle vara. Varför gör vi oss inte det omakett att tänka igenom, vad denna sak innebär?"

Lika obönhörligt avslöjar Scotts Manchester Guardian vapenunderslevningen i Tyskland — riskerande därmed sitt utomordentliga anseende i detta land! Men han möts av sin jämnlige. Den store pedagogen — folkuppföstraren F. Wilh. Foerster, har alldeles samtidigt med artiklarna i Manchester Guardian i sin veckotidskrift Die Menschheit givit en detaljerad redogörelse för de tyska rustningarna. Detta är blott ett led i hans mångåriga kamp för tysk självprovning, som förskaffat honom namnet landsförrädare. Han trotsar någon att kunna jäva hans uppgifter. Ingen lär heller ha försökt.

För en liknande protest mot de hemliga rustningarna var det som prof. Quidde fängslades 1924. Så kämpa andarna — här på jorden och sannolikt än våldigare i världsrymden. Blott glimtvis kan vi följa stridens gång. Så mycket är nog visst, som vad som uttryckes i Heidenstams lustiga ord: tala sanning är i längden ofarligare än att ljuga.

Drick dig till hälsa! HEMBERGA BORDSVATTEN

Starkt radioaktivt.
Järnfritt.

Stärkande. Uppiggande.
Enl. senaste prov är källans radiumhalt 5,750 voltenheter.

Kontrollant:
Fil. D:r BERTIL GROTH.
Erhålles hos varje välorterat handl. samt på restauranter.

Aterförsäljare antagas.

Hemberga Hälsobrunn
TÅBY 259
Nederlaget: Östermalm 90 36.

Sjukvårds- och Förbandsartiklar

Kirurgiska Gummivaror, Bandager alla slag, Elektriska Hörapparater, Induktionsapparater, Åderbräcksstrumpor, Bräckband, Ryggställare, Grosseskorsetter och Gördlar, Brösthållare, Lungskyddare, Skölkannor, Liggydnor, Dambindor, Barnavårdsartiklar alla slag m. m. Besök eller tillskriv oss. Illustrerade kataloger gratis.

Magasin Special
Vesterlånggatan 66
(Ingång i Passagen)
Birger Jarlsgratan 9
STOCKHOLM

Promenadskor och Fångor samt finare inneskodon av bredare och smalare typ, med låga klackar eller best. utan klackar, utarbetade av Sv. Kv. Centr. Förb. för Fys. Kultur och tillverkade av Eslövs Skofabriks Akt.-Bol. finns och kan beställas i

Anna Ahlströms MANUFAKTUR o. KORTVARUAFÄRR

Götgatan 95 - Stockholm - Tel. Sö. 311 84

Så lediga skall lärna ligga i skon.

Mot rynkor

Crème Anti-Rides Lybros du Dr. Byl, absolut tillförlitligt medel mot rynkor. När och fyller ut rynkor kring ögon, pannan o. mungiporna. Massor av erkännande. Pris 4:50 + porto. Till landsorten mot postförskott. A.-B. FRANSKA PARFYMAGASINET Hamngatan 5, mitt emot Nord. Komp

Svenska Pianofabriken

Pianinon

Eleganta, Fyllig ton, Behaglig spelart. Ombud antages. Utställning: Drottninggatan 57, 1 Stockholm. Tel. Söd. 28 28

En gedigen boksamling

— utan kännbar kostnad —
kan envar förskaffa sig. Verk av de främsta in- och utländska författare. Synnerligen lämpligt för studiecirklar. Tillskriv
Red. Gösta Lindberg,
Centralplan III — Gävle.

Ni sparar pengar genom att köpa SLOTTSTÄ, marknadens finaste Ceylonblandning. Återbäringskupong i varje förpackning.

Det bästa småbrödet och kaffebrödet köper man i

Majas Hembageri
Bergsgatan 36, Stockholm
Tel. Kungsh. 54 68
Grahamsbröd o. Wäfflor
10 proc. påbröd lämnas.

Skånska Handsmagasinet
Västerlånggatan 55 - Stockholm.
Telefon Norr 141 63.
Stort lager av
HANDSKAR, VANTAR o. STRUMPOR
Etabl. 1819.
Äldsta Handskaifär i Stockholm.
Innehavare Fru Lotten Smith.

Utsökt goda
OST-sorter
till Julen.
Smörraffören Framåt
28 Nybrogatan och Norrlandsgatan 13

Jul-Kaffe.

Det bästa julkaffe Ni kan få är
Nigger-Blandning

Denna blandning är sammansatt utav världens mest delikata och aromatiska kaffe, och är därför överlägset andra blandningar. — Sedan 10 år tillbaka har detta kaffe varit erkänt såsom ett verkligt högtidskaffe.

Pris 5.10 pr kg.

Nordiska Kaffe-Bolaget
SIBYLLEGATAN 35.
Tel. 706 63, N. 41 68
Filial: DÖBELNSGATAN 91,
Tel. V. 153 18.

Rök **Teofani** Crown de Luxe och Ni blir nöjd
Tobakshuset, Birger Jarlsg. 13, Stockholm.

Massage, Solbad, Ansikts- o. Fotbehandling
Kungsgatan 64, 1 tr. Norr 87 47.
Fru AGNES SVENSSON
Ex. Sjukgymn.

"Kahns extra Julblandning" är just det kaffe Ni behöver under de kommande helgerna pr kg. 4.40. Prova och det kommer att bli Edert Julkaffe.
F. J. KAHN,
61 Kornhamnstorg 61
Tel. 31 30 - Etabl. 1839 - N. 21 39

Fra Emil Bäcklin

GLASMÄSTERI och RAMAFFÄR

1 AD. FREDRIKSTORG 1
STOCKHOLM

Gott arbete!
Billigaste priser!

Telefoner: Söd. 318 21 & 237 21.

Kvinnan i Nordens forntid.

Doktor Hanna Rydh har i en skrift med ovanstående titel framlagt sina forskningar och rön angående kvinnornas ställning i Nordens forntid. Boken är ytterst intressant; dock, kommer man till den i förväntan om att längst ner i det dunkla djupet spåra resterna av ett matriarkat på nordisk breddgrad, blir man sviken. Doktor Rydh har ingenting att säga om en tid, då förhållandena varit motsatta de nu rådande, då kvinnorna alltså varit det härskande könet.

Stenåldersfynden, som ju till största delen utgöres av lerkärlsfragment, berättar endast sparsamt om människornas liv. Lerkärlen själva äro emellertid en produkt av kvinnohänder, och många av dem, t. ex. det utomordentligt vackra kärlet från Kvistofta i Skåne med sitt schackbrädsornament jämte det ståtliga dryckeskärlet från Skarpsalling i Danmark, tala om, att det bland deras tillverkare funnits konstnärer av högsta rang. Kvinnorna voro under stenåldern, förutom lerkärlstillverkare, också murare och jordbrukare. De sörgde för maten och kläderna.

Vad man av stenåldersfynden med säkerhet kan konstatera, är att kvinnan åtminstone efter döden åtnjutit samma behandling som kommit männen till del. I de stora stenkammargravarna vila de sida vid sida, man och kvinna.

Betydligt mera levande träder bronsålderns kvinna fram. Fynden från de danska gravarna, där män och kvinnor, innesluta i urholkade ekstammar, blivit gravlagda, äro ovärderliga. I en sådan ekstam, av träets garvsyra bevarad från förstöring, vilar Barum-Eshøj-kvinnan i sin kimonoblu, sitt tofsprydd bälte och sin dolk vid sidan. Hon levde 1,500 f. Kr. Man är ju benägen att tro, att bronsåldern, som efterlämnat så många vackert bearbetade smycken och guldkärl, skulle haft en inre kulturell ståndpunkt svarande till den praktfulla yttre. Men Håga bronsåldersgrav vid Uppsala, där en hövding gravsatts, är ett bevis på, att den

HANNA RYDH: *Kvinnan i Nordens forntid*. Kr. 2:25. Natur och Kultur.

Främst

i Stockholm
Sorgklänningar,
Sorghattar och
Sorgstöjor
Leja-Magasinet,
Norrmalmstorg.

inre odlingen då som nu icke höll jämna steg med den yttre. Graven är rik på dyrbara, skickligt utförda föremål, men i högens fyllning ligga kringströdda människoben, upplänkta, så att man kunnat komma åt den ätbara mörgen. — Och så är det, säger dr Rydh, någonstans mitt emellan de ytterligheter, som Håga-högen ställer oss inför, som vi få söka det vardagsliv, som bronsålderskvinnan framlevde. På grund av de rika kvinnogrammen från denna tid förefaller det dock som om hennes ställning varit aktad. Emellertid har man i några bronsåldersgravar funnit både mans- och kvinnoskelett, ett förhållande, som måhända pekar på att kvinnan, som bruket blev i långt senare tid, redan nu nödtvunget har måst följa mannen i döden. Små märkliga kvinnobilder äro kvar från bronsåldern. Norden hade redan livlig förbindelse med länderna vid Medelhavet, och man tror dem vara efterbildningar av de fruktbarhetsgudinnor, som dyrkades där. När Tacitus i första århundradet e. Kr. i sin berömda bok om germanerna talar om jordgudinnan Nertus, så fråga vi oss, om icke denna Nertus-Njörd-Njord går tillbaka till bronsålderns kvinnostatyer. I sammanhang med Nertus omnämnes också den svårförklarliga Kiviksristningen, som emellertid heller icke här får sin lösning — (till stor sorg för den som ofta stätt och sett ned i dess dunkla kummel, där de åtta kvinnorna skrida fram i sin högtidliga procession — till vad och för vad?)

Den äldre järnåldern och folkvandringstiden bryter in, och nu börja runstenarna tala. Sannolikt vore det oriktigt att söka framställa de nordiska kvinnornas ställning under denna tid som fullt jämlik med männens, dock tala små guldklappar och en och annan runsten innerlighetens språk. "Birging, bo i ro syster min k'r för mig", säger en sten från Opedal i Norge.

Vikingatiden är de stora motsättningsarnas tid. Den meddelar om kvinnor, som givits bort som vängåva till andra män, om slavinnor, möjligen hustrur, som följt sina män på likbålet, om mödrar, som stätt under sönernas förmyndarskap — och å andra sidan om kvinnor, som styrt hela sitt hus, farit på färder i främmande länder och uppträtt som konstnecener av rang. Försäljningen och bortgivningen skedde icke utan protester. Sigrid, islänningen Illuge Svartes hustru, hängde sig i templet, då hon fått veta sig vara såld.

Vad arvsrätten beträffar kommo danska kvinnor i åtnjutande därav tidigare än de svenska. Så enastående märkvärdig som Birger Jarl framställes i de svenska historierna, synes han alltså knappast ha varit. Sagan förtäljer, att Sven Tveskägg i Danmark, gift med Sigrid Storråda, redan på 1000-talet lagstiftade om systrarnas

Vem har gjort
SCHÉELS RADIUM-TVÅL
så populär?

Den milda, förnäma
DOFTEN

och det sällsynt balsamiska löddret ha skaffat Schéels Radium tvål otaliga vänner. —

De utvalda beståndsdelarna i denna tvål äro värdefulla och välgörande; tänk bara på Radiumförekomsten i densamma!

Om Ni av någon anledning ännu ej provat Schéels Radium-tvål — köp hem en i dag!

Schéels Radium-tvål
Innehåller radium-mineralet "Viikit" Framtidens tvål
Pris 1 krona

Vükihalten kontrolleras av Radium-experten Fil. Dr. N. Sahlbom.

Natthimmel.

*Hur hög du väver, hur oändligt stilla,
hur dina stjärnor stråla genom nat-*

*ten!
Nu flyr i dunklet hän allt ont och illa
som döda löv på strömmens mörka vatten.*

*Nu sover sorgen stum och oron tiger —
barmhärtig är du, nattens djupa dväla —
men ur din rymd, där stjärneskimret stiger,
vill helig tystnad till mitt hjärtas tala.*

*Ur ändlöst fjärran komma de mig nära,
försvarna syner, ord, som fått förklinga
i årens brus och dagens vimmel.*

*Allt vad mig dagens ävlan gav att bära
det blir så fjärran, blir så armt och ringa
inför din storhet, höga stjärnehimmel!*

Kerstin Hed.

lika arvsrätt med bröderna. Sigrid Storråda är för övrigt en gestalt som visar, att det fram i kristen tid funnos kvinnor med makt och myndighet. Många gravfynd från vikingatiden säga oss, att gravarna äro lagda över

Ryssen talar.

(Forts. fr. föreg. n:r)

Jag knackade på fönstret. En kvinna öppnade tigande och darrande. Jag bad om bröd. Hon hämtade bröd och ost ur ett skåp och började värma vin i en panna. Jag åt så det knakade. Jag tänkte att ingen makt skulle kunna få mig härifrån. Då knackar det åter på fönstret. Kvinnan öppnar igen. En österrikare kommer in. Vi betrakta varandra, maten fastnar i halsen, jag är nära att kräkas. Vi vet inte vad vi ska göra. Men han sätter sig och tar också bröd och ost, äter med samma aptit som jag. Kvinnan kom med hett vin och två koppar. Vi äto och drucko som om vi vore svägrar. Sen lade vi oss bredvid varandra på bänken. På morgonen gick vi var sin väg. Det var ingen där som befälde oss att — — —

Jag gick i förväg och märkte inte, att jag kom ifrån truppen. Då kom en tysk emot mig. Men jag hade alldeles glömt att jag måste slå ihjäl honom, jag bara står och väntar. Han ser så viktig ut. Han kommer emot mig, griper tag i mig och blev båda alldes vilda. Då jag kände något kallt järnaktigt på hans bröst

fiamstående och rika kvinnor. Så t. ex. graven från Aska frälsegård nära Vadstena. Fyndet tillhör 900-talets mitt. Det är sannolikt, att den döda bränts på en båt, och den rika utstyrseln förövrigt skvallrar om, att hon i livstiden intagit en ställning utöver den vanliga. Från 800-talet daterar sig det rikaste av alla fynd, Osebergfyndet, drottning Åsas gravskäpp.

Att kvinnorna under forntiden gingo beväpnade och deltago i striderna är tydligt. Kvinnskelett med vapen ha funnits. Sköldmör och valkyrior omtalar gudasagan. På 900-talet gjorde en kvinnlig viking strandhugg på Irland.

För så vitt jag förstätt dr Rydhs redogörelse riktigt, framgår därav, att kvinnans ställning i Nordens forntid mera följt en sjunkande linje än tvärtom. Om den inbrytande kristendomen säger hon, att den väl fört med sig en förmildring av sederna, men knappast bidragit till kvinnornas fria växt. "Klostrets uppgift var icke att utveckla individuella särdrag. Bröt i enstaka fall en Birgittagestalt fram, så stod hon där tiden till trots och icke i samförstånd med den allmänna uppfattningen."

Alltså: av matriarkatet spåras visserligen ingenting. — Men längst bort i sagans skymning vävde de tre norrnorna människornas livstråd och rådde över gudarna själva. I kristen tid fanns av forntidens gudinnevärld endast den sidoställda madonnan kvar (som reformationen sedermera sopade bort!). Detta tillsammans pekar dock i en och samma riktning. Och därför må det vara annälaren tillätet att avsluta Gessa knapphändig rader om denna högtintressanta bok med en undran: — Vad tänker dr Rydh om professor Værting i Jena? Ellen Michelsen.

kom jag till besinning och slog till med knytnäven mellan ögonen. Han vacklade, jag slog med gevärskolven ständigt på samma ställe. Man kan inte se hans ansikte, allt är bara blod. Men jag vet inte vad jag ska göra, när jag inte har kamraterna i närheten. Jag ska väl ändå inte stå bredvid honom? Jag tog hans hjälm som låg på marken och gick tillbaka. Det är mitt hjältebåd. — — —

"Gott" heter på deras språk den käre Herren Gud. Vad är det för ett ord och vad kan det duga till? Hos oss är det så långt: den käre Herren Gud — hos dem "Gott", och så slut — — Men de känner förstas sin kraft. — — —

Värst av allt trötter mig den här disciplinen! Om det ändå vore nå'n ordning med den, men man kan inte begripa någonting. Bara tomma ord och en sträckbänk för alla leder. Vi gör så mycket hederbevisningar, så det blir ingen heder kvar i oss själva.

Vetet var så grant. Varje strå var som en lovsång till Gud — som ärkeänglarnas trumpeter. Men det låg döda soldater där i vetet, både våra och deras. De var alldeles nyss döda — luktade inte — man kände bara doften från vetet. Men bland de döda sprang barn omkring — bortkomna barn. — Bara två- och treåringar. Söta ungar har de där — men de var så vettskrämda, att de hade glömt att gråta — hade förlorat rösten. — Som i stelkramp. På ansiktena hade smuts och tårar torkat ihop. Våra systrar tog sig an dem — tvättade dem och gav dem mat. De teg som dockor. — Först när vi kommit väl tio mil bort, började de tjuta. — Det är förskräckligt med barnen. — — —

Han berättade såna förtjusande historier för oss — hela kompaniet skrattade, vi glömde alla plågor. — Vi höll av honom som vårt eget barn. Och när han dog — Ivan berättade det — så lät han hälsa alla kamraterna: "Kom ihåg, att det man kan skratta åt, är inte syndigt."

Vi vet inte hur mycket en million är. Men då man kan besticka en underofficer med en rubel, så kan man antagligen förföra många själar med en million. Det är också våld.

Man påstår att undervisning har den nyttan med sig att man inte dömer mera, emedan man förstår allting. Men sedan jag avslutat min utbildning, började jag först riktigt att fördoma allt som inte passade, framför allt vår rätet. Nu går jag omkring bland räteten som på vassa knivar.

Tyst, lyssna till ett eldigt ord. Himmel och helvete tala nu. Människorösten är förstummad. Jag vet inte vem som uppfunnit skjutvapen och flygmaskiner. Men jag vet att därigenom beretts en stor skörd för döden. När kriget upphör, kommer det inte att finnas någon död mer på jorden. Döden kommer att falla bort som en mätt blodigel.

Honorine Hermelin:

Djupa brunnar.

"Det är den tro jag lever på, att det finns vatten under sanden överallt." Förklaringen är Hans Larssons och har väl av honom ständigt på nytt och på olika sätt blivit styrkt. Och Hans Larssons medarbetare — fast olika vägar vandrande — i svensk självständig psykologisk forskning och i vår tidshistoria, Emilia Fogelklou, har lika bestämt alltid visat, att på varje punkt finns möjlighet att söka och finna de vägar, som föra ned till källorna under sanden. Det må vara i den levande människans liv eller i de historiska dokumentens "torra blad". Och hon släpper egentligen aldrig sammanhanget mellan männi-

EMILIA FOGELKLOU: *Människan och hennes arbete*. Bonniers små handböcker i vetenskapliga ämnen. Pris kr. 2:25.

EMILIA FOGELKLOU: *Samhällstyper och medborgarideal*. Bonnier. Pris kr. 4:75.

skans liv i sig och det samhälle, som med tusende trådar är sammanflätat med hennes människoförhållanden och arbetsförutsättningar. Det samhälle, som är runt omkring henne, men som ständigt är på väg mot vad som skall bli. Som därför alltid avtvingar henne ett svar för vart detta vardande bär hän, d. v. s. ansvar för vilka ideal hon ger makten över sin tanke och därmed sitt liv, dess handlande och dess vägar — och i samma mån över samhällets mål och medel.

Emilia Fogelklou har alltid hänsynslöst sökt sig ned genom sanden för att nå vattukällorna; stannat, där karavanen dragit vidare, stannat och grävt, därför att hon vetat att vatten fanns, men att karavanens väg ledde ut i ökensanden. Så kan man också den dag som i dag är slå upp hennes första bok, "Medan gräset gro", från 1911 och med förväntning märka, att

där finns — bland annat! — den vetenskap, som sedan med det vittberömda namnet psykoanalys gått över världen. Men också det grepp på allt liv som en helhet, som just nu håller på att från olika håll arbetas fram ur psykoanalysens vivisektion av "psyket". Det är också "frälsande psykologi", som K. J. i denna tidnings spalter kallade den lilla boken från 1924, "Arbete och vila".

Och hur har inte boken med den tunga titeln "Ur fromhetslivets svensk-historia" gjort borrhål ned till livets brunnar, på den ofta översandade väg som kallas svensk historia eller svensk kyrkohistoria. Och när Emilia Fogelklou stannar inför Birgitta, stannar för att gräva på djupet, så får Birgitta sin tidsinamning och begränsning som aldrig förr, men kommer oss samtidigt så hisnande och hjälpande nära på sin obevkliga inre visshets väg, som överkorsar alla tidsavstånd.

Årets böcker av Emilia Fogelklou heta *Människan och hennes arbete* och *Samhällstyper och medborgarideal*, alltså med särskild tydlighet insättande män-

niskan i hennes samhällskontakt och samhällstjänst. Den senare är genom författarens förord särskilt ägnad ungdom och nytillträdande medborgare. Men jag är viss om att man på alla stad'er av livets väg där kan finna de kontakter, varur upplysning, igenkännande och nya synpunkter springa fram. Människan och hennes arbete är väl mera ägnad dem, som så länge stått klämda i tidens arbetsförhållanden, att dessa tornat upp sig i ett ofrånkomligt problem. Jag vet dock, att den lilla boken av en framstående pedagog i högre folkskola använts — låt oss inte säga som "lärobok", utan kanske bäst som tankeställare i samhällskunskap. Och detta med framgång och till glädje.

Medborgarkunskap blir ju hos oss allt för lätt en död vetenskap — eller tom ovetskap — ett abstrakt begrepp. Vad som kan ge liv däråt är väl antingen om man "stöter emot en vass kant" som Elin Wågner fru Magni, eller om man blir berörd av idealet, som ger liv åt det som borde vara och öppnar ens ögon för hur det är! Perspektiv, bakåt och framåt, ger idealet luft under vingarna. Och idealet,

detta förment luftiga väsen, är ju enligt "den nya psykologien" den kraft-ackumulator, som bäst kan driva tungt arbete.

Perspektiv är först och främst vad dessa båda böcker ge. Och de ständiga glimtarna från den perssonhistoria, som finns bakom iderna och systemen, utväljandet av de rätta delarna, som endast står till buds för den, som går ut och in i historiens skattkammare, de korta notiserna och de omfattande litteraturförteckningarna, allt väcker och stärker ett intresse, som inte slocknar när boken är slut.

Det gamla Kina, Platons båda stater, Från landskapslagarnas brytningstid, Thomas Morus och Utopia, Russeau och vi, så lyder innehållsförteckningen i *Samhällstyper och medborgarideal*.

Författaren visar på det egendommiga förhållandet, att intresset och beundran för de gamla kinesiska idealen åter har en högkonjunktur just nu, då Kina självt genomgår en jäsnings- och ombyttningsprocess, varur det säkert kommer att framgå med helt andra ideal än dessa gamla, av oss vesterländningar sedan länge övergiv-

Gift kvinnas anställning i samhällstjänst.

(Forts. fr. föreg. n:r.)

Man säger, att hen men misskötas, om hustrun har tjänst.

Det är fullkomligt obevisat. Det bör för resten ligga var och en om hjärtat att se till att hemmet ej blir skött som det bör, göra sitt val och göra detta riktigt. Det ligger väl även i mannens hand att se till att valet mellan makan i arbete och hemmets värd blir riktigt, nog tror jag att därvid äro de bästa bedömmarna makarna själva.

Man talar om ansvaret för barnen. Jag vill inte där avgöra hur ansvaret bör verka. Jag skall göra ett par exempel. Om hustrun bibehåller sitt arbete och mannen sitt, kunna barnen få en sådan uppfostran, som lämpar sig för deras begåvning, annars ej. Hur skulle en ansvarskännande välja?

Om båda makarna behålla sitt arbete, bli det möjligt att få barn medan makarna äro unga. Hur bör här väljas med ansvar?

Om båda makarna arbeta, vinnes säkerhet för barnens försörjning, annars ej. Hur välja?

Om hustru bibehåller sitt arbete kan hon försörja familjen även om mannen dör eller faller ifrån. Hur väljer en ansvarskännande?

Vidare talar man om konkurrensen på äktenskapsmarknaden mellan de i offentlig tjänst anställda kvinnorna och de andra. Denna konkurrens skulle vara illojal. Man har sagt, att en kvinna med offentlig anställning skulle förränta sig bättre eller lika bra som ett större stenhus i Stockholm. Och då blir denna kvinna i äktenskapsvärde att jämställas med en kvinna, som äger ett större stenhus i Stockholm. Men så konkurrerar hon med alla de andra kvinnorna, som varken ha stenhus eller anställning i samhället. Läger man denna krassa synpunkt på äktenskapet, så ligger det givetvis en del sanning i att om männen ej toge varken flickan med stenhus eller flickan med samhällstjänst, vilka båda kunna försörja sig själva, så toge de en annan. Tager man äktenskapet såsom en ren försörjningsanstalt, så är det ju klart att på detta sätt blir färre försörjda.

Jag förmår mig icke till att vederlägga denna åsikt, som för mig synes bra krass.

Så säger man vidare, att under dessa tider då arbetstillfällena äro så ytterst knappa och många gå en betslösa så är det orätt av den gifta kvinnan att behålla sin anställning

Senaste nyheter i crêpe de chine- underkläder inkomna till julen och försäljas till våra sedvanligt låga priser i Twilfit, Nybrogatan 11. Se vårt skyltfönster. Presentkort. Öppet 9-8.

och ändå vara gift. Resonemanget är endast riktigt om man utgår från två förutsättningar:

1) att hemmet giver tillräckligt arbete för en människa, som helt ägnar sig åt det och

2) att den gifta kvinnan behåller sin tjänst och ändå icke tager hjälp i hemmet.

Resonemanget är nämligen icke riktigt om hemmet endast giver tillfälle till så mycket arbete som makarna kunna giva det på sin fritid, ty då skulle innebära, att så många flera män och ogifta kvinnor skulle beredas sysselsättning men att samhället ville tvinga hustrun till den grad hushålla med sin arbetskraft att hon icke skulle göra mera arbete än de små stunderna hemarbetet toge. Och detta vore enligt mitt förmenande alldeles felaktigt, ty därmed kan varken den enskilde eller samhället i längden vara betjänt.

Gå vi ett steg längre på djupet av detta resonemang så finna vi, att detta skulle beredas sysselsättning men att vi i stället hade att räkna arbetslösheten lagd på de gifta kvinnorna. I stället för det understöd man numera är ense om att staten bör utgiva till arbetslösa skulle försörjningen av dem i stället vältras över till familjeförsörjaren — maken.

Men föreligger sålunda båda de nämnda förutsättningarna, nämligen att hemarbetet är tillräckligt för en persons hela tid och vansköts genom att det endast får fritiden, då är det riktigt, att kvinnans bibehållande vid sitt arbete utom hemmet ökar arbetslösheten. Toge makarna däremot ett hembiträde till hemmets skötsel så är talet om att arbetslösheten fordrar kvinnans återgång till hemmet felaktigt. Det blir nämligen då lika många personer som få arbete.

Jag tillbakavisar talet om att det skulle vara så tokigt om låt oss säga två lärare, en manlig och en kvinnlig, som äro gifta ned varandra, och såsom hembiträde en annan lärarinna som ej har fått plats och fordrar att den gifta kvinnan bör träda tillbaka från sin plats och lämna den åt den obefordrade lärarinnan.

Vidare säger man, att den gifta kvinnans arbete är sämre. Detta är fullkomligt obevisat och kan icke godtagas, förän det visat sig att

det är sant. Inom skolan där man har den största erfarenheten, har detta ej konstaterats. Kontrollen bör vara sådan, att ingen får missköta sig i sitt arbete.

Nästa motiv är, att den gifta kvinnan sjukskriver sig mera. I ett fall är detta ju riktigt, enär en kvinna, som får barn under den tiden måste hava större ledighet för detta havandeskap än motsvarande man. Jag kan möjligen gå med på, att hon får betala för denna ledighet, men har staten intresse av barnfödande och familjebildning, så bör ej ens detta ske, trots den skenbara orättvisan i detta förhållande, vilket ju, såsom det sagts "mannen ju icke kan komma i åtnjutande av motsvarande." Det vet jag sannerligen inte vad det skulle vara.

Jag vill peka på de sedliga värdena av att den gifta kvinnan tvingas från sin tidigare livsgärning till uteslutande hemarbetet. Det pris kan bli för stort, som samhället fordrar för förmånen att bliva gift. Det gives kanske billigare pris för motsvarande förmån.

Jag vill vidare påpeka vidden av detta spörsmål, då jag säger att det påstås att över 40 % av Stockholms kvinnor äro ute i förvärsarbete.

Jag vill därefter övergå till de praktiska konsekvenserna för kvinnorna om äktenskapet skulle tvinga dem bort från anställning i samhällets tjänst.

För det första vill jag se den fader och moder som vill göra någon större uppoffring för sin dotters utbildning, om hon endast med visshet skulle få använda sig av sin kompetens tills hon gifte sig. Det kan nu vara ovisst att nedlägga kapital på sådant, men om den förändringen leve, att hon måste lämna sitt tjänstearbete vid giftermålet, vore det en ytterst ofördelaktig penningplacering att våga något på dottrarna. Och i så fall bleve männen givet av med en svår konkurrens.

Vem skall betala denna kvinnas studiekulder?

Äktenskapsmarknaden är den mest vanskliga av alla marknader, och det synes omöjligt att i förväg räkna ut vem och hur många som skola bliva gifta. Vad skulda de kvinnorna taga sig till som ej bliva gifta, och ej fått utbildning.

Och om istället för att den samhällsanställda ligger över i äktenska-

I arbete för en ny tids idéer.

En deputation, bestående av ordföranden i Malmöavdelningen av Internationella kvinnoförbundet för fred och frihet, tekningslärarinnan fröken Anna T. Nilsson, överlärarinnan fröken Mathilda Holmgren, Malmö, samt fröknarna Ellen Wester och Anna Lundborg från Lund, nedlade föregående söndag vid monumentet i Lund en krans från skånska kvinnor, tillhörande svenska sektionen av Internationella kvinnoförbundet för fred och frihet.

Det ena av de vackert textade banden bar som inskription Tegnér's ord:

"Det rätta är evigt. Ej rotas där ut från jorden dess trampade lilja ... Det rätta får armar, det sanna får röst, och folken stå upp till förvandling".

På det andra bandet lästes: "Med förstälse av flydda tiders hjälteideal,

I arbete för en ny tids idéer — fred och folkförsoning.

*

pets konkurrens, som man numera klagar över, det bleve så, att hon låge under, skulle samhället verkligen vinna på, att det bleve de mest energimättade, som icke skulle bliva mödrar till barn i äktenskapet?

Har nationalekonomin tidigare haft rätt när man sagt, att en nations lycka berott på, att så mycket som möjligt producerades och så mycket som möjligt sparades, eller m. a. o. så litet som möjligt konsumerades? Detta skulle innebära att samhället var betjänt av att uppfostra alla sina medlemmar, sålunda även sina kvinnor till samhällsnyttiga arbetande individer, eller är den nya teorien riktigt som säger, att man skall hushålla med arbetstillfällena? Två livbälten tar den hustru i farans stund, som behåller sitt utomhusarbete och ändå gifte sig. Vore den senare teorien riktigt, så fordrar logiken, att den tillämpas även på sådana män som redan hava ett livbälte i en rangerad och god ekonomi eller större förmögenhet.

Under striden för rösträtten för kvinnan sades att vi rösträttslösa hade så dåligt sällskap — idioter och brottslingar. Nu har det sagts, att man nästan måste vara brottslig för att mista ett samhällsambete, nu önskar man en sådan mistning även om man är kvinna och gifte sig.

Jag för min del dekreterar den bestämda åsikten, att rätten till arbete är lika med rätten till bröd, och att detta är vars och ens oförytterliga rätt, lika säkert som rätten att leva alltså även för den gifta kvinnan.

Elisabeth Nilsson.

Fredsveckan.

Internationella Kvinnoförbundets fredsvecka tycks glädjande nog blivit en institution. Nästa år kommer denna "vecka" att förläggas till Göteborg, där mellan den 6-9 januari en upplysningskurs hålles på Handelshögskolans lokaler, behandlande internationella problem och konflikter, som utgöra en fara för freden och lägga hinder i vägen för ett förtroendefullt internationellt samförstånd och samarbete.

På trettondagens middag inleddes fredsveckan med ett föredrag av dr Poul Bjerre. Ett 20-tal föredragshållare från de nordiska länderna komma därpå de följande dagarna att avhandla de politiska, ekonomiska, sociala och etiska faktorer, som öva inflytande på freden och det internationella samarbetet.

Sålunda kommer dr Har Dayal att tala över ämnet Fredstänkens utveckling under ett halvt årtusende, borgmästare Lindhagen över ämnet Fjärran österns problem och professor O. Nordenskjöld över ämnet Rasproblem och de vita folken. Professor P. O. Gränström kommer att behandla den kolonialpolitiska situationen före och efter världskriget och professor Westin-Silverstolpe Befolkningsfrågan och världens försörjningsmöjligheter.

Veckans tredje dag är huvudsakligast ägnad åt de ekonomiska faktorerna, frihandel, den ekonomiska världskonferensen, det internationella trustväsendet m. fl. ämnen. Då kommer även fru Cederfeld de Simonsen från Danmark att tala om Sönderjyllands minoritetsproblem och assessor Carl Bonnevie från Norge om Europas förenade stater.

Söndagen den 9 januari avslutas fredsveckan med föredrag av bl. a. dr Alf Ahlberg och fröken Math. Widegren. Den senare kommer att hålla föredrag över Nya uppgifter och arbetsätt för fredsorganisationerna.

Anmälningar till kursen kunna tillsvidare sändas till Göteborgskretsens sekreterare, fröken Karin Cardell, Hagtorsslätten 5, Göteborg.

Stockholms bostäder.

I tidningen Norges Kvinder har stått två artiklar om bostadsförhållandena i Stockholm. De jämförelser som där göras mellan Stockholm och Oslo äro icke till vår fördel. "Medan målet här hos oss ju har varit 2- och 3-rumslägenheterna och så mycket som möjligt bort från 1-rumsstandarderna, ser det ut som om man i Stockholm tvärtom arbetade sig djupare och djupare ned i den."

Vad beträffar de busvilliga kvinnorna "äro de ändå orättfärdigare behandlade i Stockholm än i Oslo. — Och det vill inte säga litet." "Men trädgårdsstäderna — både de färdiga och de som voro under arbete var det, som lyste upp Stockholm. bostadsbild."

MARIKA STJERNSTEDT
i tidn. Idun om

HASSE Zs

nya bok

Ulf

"Dessa förtjusande barndomshistorier ha i all sin flärdfrihet lyfts upp till digniteten mänsklighet ... ett drag av enkel, varm, godhet genomgår dem diskret och fint."

I varje bokhandel 4:50

BONNIERS

Hålfotsstöd
av D:r Hybinnettes modell, alltigenom svensk tillverkning av yppersta, rostfria material. Varje hålfotsstöd provas ut och hamras efter fotens form. Gör oss ett besök mellan kl. 1-6 e. m.

Kirurgiska Instruments Fabriks A.-B.
KIFA
Regeringsgatan 31, Stockholm.
Tel.: Norr 286.

na. Mäktigt förnyelse eller ej — Kinas gamla medborgarskaps historia har dock oerhört mycket att säga oss, kanske mest om vad uppfostran kan betyda. Kina har rätt att göra sig lustigt över Europa, "där var och en upprättar skolor för andra än sig själv". Ty Kina kan och leve i sin Kong-tse. Och han har sagt: "Jag har hört att det är förenligt med god smak att komma och lära sig; jag har aldrig hört att det är förenligt med god smak att gå ut och undervisa andra."

Kina har visat, hur mycket som av uppfostran och suggestion kan göras övervinnligt och utårdigt, ja trampas till stoft av låta fötter på självklarhetens väg. Här är suggestion, som vilar på obruten handlinng genom generationer eller på en enda människas oomkullrunkeliga livshållning. Jag syftar t. ex. på detta kinesiska familjeideal, som också blir samhällets, där ständigt de ungas liv offras för de gamla, individens för det hela i härskarens gestalt.

Belysning över exemplet makt från ett enda människoliv, då ingen spricka finns mellan ideal och handling, på ett underbart sätt ger historien om Sontok i Människan och hennes arbete.

Språnget från det gamla Kina till Platons stater är svindlande. Som all-

tid, då man kommer från folk, på ett eller annat sätt fångna i mekanisering, till dessa underbara greker med sina lätta takter, där alltid människohjärtats slag och tankarnas snabba och obehindrade gång är tydliga under alla former.

Inte med ett ord vill jag återberätta vad Emilia Fogelklou berättar om Platons djärva grundritning till Staten, Politeia. Ej heller det mognade, underbart aktuella inläggandet i t. ex. uppfostrans betydelse och familjens nyskapande som grund för ett nytt samhälle, vilket återges från hans älderdoms arbete Lagarna. Så enkelt, så lysande ligger detta väldiga tankearbete, som spränger alla gränser och skrankor, framför oss, så uppfordrande att söka vår väg och finna den. Det berättas ju, att Solon genom att i folkförsamlingen uppläsa sina diktter! förmådde det atenska folkets rike män att efterskänka alla skulder!

Det känns som om Emilia Fogelklou här gjort tillgängligt för oss alla ett källsprång, som kan lösa många krafter till arbete för en ny tid, vilka av suggestionens och traditionens makt hållits bundna.

Hur Ledårande stiger inte Thomas Morus fram — inte minst i en not om hur han överlägger med sin hustru, jollrar med sina barn och språkar med sina tjänare — i sitt patos och

sin humor och sin befriande syn på att allt arbete är ädelt och arbete allena är ädelt. Man blir återigen, trots allt, fylld av glädje över att få leva i en tid, då världshistoriens kanske största experiment är gjort — i våra dagars Ryssland. Och man undrar, om det inte i bättre samverkan mellan flera hängivna och bättre fontrade krafter kunde göras bättre, mera i Morus' anda, om också varken i hans eller den ryska kommunismens former.

Kapitlet om Landskapslagarnas brytningstid är kärvt — fast ord för ord oerhört intressant. Vilh. Grönbech säger (I Vor Folkeætt i Oldtiden) något om, att grekerna för 2,500 år sedan kommer oss nära som våra bröder i köttet och i tiden, medan våra egna nordiska "förfäder" ohjälpligen äro fiämlingar, med andra slags hjärtan och hjärnor än vi. Och det märks när man kommer från Platons båda stater till Landskapslagarnas brytningstid! Det behövs visst Grönbechs — vor Folkeætt i Oldtiden — fascinerande och oemotståndliga andningsrörelser, för att man skall börja andas i takt med dessa nordbor, för att Åra, Nannhelgd, Nidingskap skall riktigt få något att säga — ja, kan jag kalla kärar över ens rygg. Och kanske att först efter en sådan behandling blir också för en lekman kapitlet om Landskapslagarnas

brytningstid till verklig njutning och upplysning.

Men Rousseau! "Ack, Rousseau, ingen kan läsa dig som jag!" utbrister Thorild, och det har kanske många gjort med honom.

Jag vet inte om Emilia Fogelklou bryr sig om att göra det. Men nog låter hon en skäda Rousseaus upplevelser kanske särskilt uppfostrans skuld och möjligheter, inte minst vid bildandet av samhällstyper och medborgarideal. Jag tänker särskilt på det lilla mättade och bräddade stycke, som bildar kommentar till Rousseau's krav att man måste lära sig konsten att icke förstå, hans observandum att "lättheten att betala med ord som man ej förstår börjar tidigare än man tror."

Kapitlet om Rousseau heter Rousseau och vi. Det mynnar ut i en sammanfattning av vårt eget läge, särskilt i förhållande till vår tids mest pressande problem, uppfostringsfrågan, egendomsfrågan, befolkningsfrågan.

Sedan man läst denna härliga bok till slut borde man, med utgångspunkt och synpunktsfäste i dessa sista, sammanfattande sidor, läsa den om igen från början! Man får inte ledsamt! Och man upptäcker med kinesserna, att "all lärdoms väg är ingen annan än att söka sitt förlorade hjärta."

Jultomten lever än.

Här se vi honom inspektera några stora mjölsiktare i en av Kooperativa Förbundets kvarnar. Det var som bekant Kooperativa Förbundet som bröt kvarntröstens enväldsmakt, åstadkom en sänkning av mjölsiktarna i hela landet och

Ola Hanssons posthuma bok.

(Forts. fr. sid. 1).

acka för", säger Ola Hansson. Han pnsar också deras pålitliga vänskap, deras uppriktighet utan svek. Hela skildringen av dem är en Ehrenretning, övergjutet av en glans, som endast avståndet, saknaden och längtan kan skänka åt det förlorade.

Efter studentminnena följa glimtar från Köpenhamn, Malmö och Stockholm. Herman Bang och Peter Nansen skymta förbi, Tavaststjärna och August Lindberg, alla skildrade med sympati, de två sistnämnda med reservationslös beundran. Därefter komma hägkomster från hans reseliv i Tyskland, Frankrike, Serbien, Grekland och vistelsen i Buyukdere. Han berättar om sitt ensamma liv i Buyukdere tillsammans med hustru och son och de böcker, han älskar. Hans enda mänskliga umgänge är de längesedan döda författare, han älskar. Man ser, att det är de på en gång stolta och sensibla naturerna, som stå hans hjärta närmast: La Rochefoucauld, madame de Lafayette, Chateaubriand. Över de två förstnämnda har man efterlämnat vidlyftiga monografier. När han icke längre umgicks med levande

Den moderna Corsetten

med resårinfällningar

Idealisk för såväl den smärta som den något fylligare figuren.

Finnes i prislagen kr. 5⁰⁰, 6⁵⁰, 8⁵⁰, 10⁵⁰, 14⁵⁰, 17⁵⁰, 19⁵⁰, 22⁵⁰, 25⁰⁰, 35⁰⁰.

Till landsort. mot postförskott. Uppg. midjemått utanpå klädn. Beställn. eft. mått fr. kr. 15. Brädsande beställningar utföras på dagen.

Au Corset Gracieux

N. 54.84. Drottningg. 66. T. 117.90

Presentkort. Presentkort.

Lärarkallet.

(Forts. fr. sid. 1.)

lärartjänsterna äro mera krävande och betungande och i stor utsträckning av den art, att kvinnliga lärare icke äga nödiga förutsättningar för att på ett tillfredsställande sätt fullgöra desamma, torde det få anses som ett berättigt krav, att lönebeloppen avvågas med hänsyn till dessa förhållanden."

En kvinnlig lärare skulle således inte kunna sköta en gossavdelning på ett tillfredsställande sätt. Men emot detta påstående ställer ju erfarenhet och praktik många vittnesbörd om motsatsen. I högre folkskolor och kommunala mellanskolor, där samundervisning äger rum, äro kvinnliga och manliga lärare lika ofta klassföreståndare för klasser t. o. m. skolans sista läsår. Där har aldrig framförts klagomål ifråga om kvinnliga lärares förmåga att handhava gossar, och där är det fråga om bra mycket högre ålderstadium än folkskolans. Vid Stockholms folkskolor har ej sällan förekommit, att lärarinnor både som ordinarie och vikarier skött gossklasser t. o. m. på skolans högsta stadier.

För sin uppfattning om att kvinnliga lärare äro mindre skickade än manliga att handhava gossars uppfostran anser sig Folkskolläraförbundet ha fått stöd av ett uttalande av förre ecklesiastikminister Olsson, vilket uttalande citeras i skrivelsen. Det låter ordagrant som följer:

"— Det är någonting liknande med den manlige läraren i gossklassen: han förstår gossarna bättre. Han är ju inte bara den, som skall höra upp läxorna; han är också den,

andra kapitlet tecknar Ola Hanssons första möte med Strindberg. Denne är här sedd med beundran och sympati, och hans svaga sidor äro behandlade med en viss raljant humor. I skarp motsats härtill står en följande skildring av Ola Hanssons sista möte med Strindberg, skriven med det bittra hatets förening av skarp syn och felsyn. Livet hade gjort de både sensibla och stridbara skalderna till fiender. "Efter en skildring från Ola Hanssons vandringsliv," Bostadsbrist", följer så epilogen, som i ett koncentrat ger hans livs tragik — hemlösheten och fattigdomen. "Då jag icke mer hade något bord att skriva på, intet uppehållsställe att vara på, ingen eld i ugnen och icke visste, vad för tak, jag nästa dag skulle ha över huvudet, med tomma fickor, — då upphörde den period, varunder jag skrev mina berättelser. Den sista — "Rustgården" — skrev jag med blyerts på mina knän i ett fuktigt lusthus i Clamart vid Paris år 1909, ständigt störd och avbruten av de andra hyresgästerna. Så blev intet till övers utom det första, varmed jag begynte — diktböckerna. I små notisböcker av sämsta papper — med mat blyerts av sämsta beskaffenhet — ibland nästan oläsligt för mig själv efteråt — blevo de skrivna ute i fria luften, i solsken, regn och bläst, eller inne i ett rum tillsammans med hustru och son — och rummet var litet." —

Det är ju givet, att icke allt i denna volym står på höjden av det bästa, Ola Hansson skrivit. Men säkert är det värdefullare än mycket av det, som nu ropas ut på torgen såsom succésvaror. Det vore icke för mycket begärt, att det svenska folket genom att köpa denna bok möjliggjorde den fortsatta utgivningen av Ola Hanssons efterlämnade verk och därigenom gentemot den dödes hustru och son gottgjorde något av det, som felats mot Ola Hansson själv. Det skall gärna medges, att han genom sin stolthet och ömtålighet bidragit att framkalla sitt öde, men det kan ej förnekas, att från fosterlandets sida föga gjordes för att lindra hans svårigheter. Att han hedrades efter sin död och vid begravningen, är en klen ersättning.

Svenskt patent. För efterfrågningar varnas.

Extra inkomst — hemarbete

genom att i hemmen utföra stickarbeten för egen eller vår räkning på vår patenterade stickmaskin ARE — specialmodell.

Säljes även med S. K. F. kullager. Levereras till svenska statliga institutioner.

Overbetala icke rätstickningsapparat med korta nålar då ni kan erhålla en bättre och billigare, näml. Are-Standard till endast kr. 125.—, vilken kan kompl. med randapparat för avig stickning. Nyhet: Are långstickmaskin. Naumanns världsberömda symaskiner med kullager. Begär prospekt.

RODISKA TEXTILKOMANIET
Vasagatan 15-17, STOCKHOLM.

som skall gripa in i många krävande situationer. Det är blivande män, som växa upp under hans händer, och det är instrument, som det fordras handlag för. Men hur tänker sig nämnden (lärarlönenämnden), att en kvinna, som aldrig varit pojke och aldrig kan bli karl, skall kunna förstå och finna sig till rätta i en klass 13-15-åringar, som alla äro pojkar mer än vanligt då men också ingenting högre önska än att bli riktiga karlar?"

För att bemöta detta kan man ju endast peka på våra mödrar, vilka i allmänhet anses ha ett gott handlag även med pojkar och som onekligen har rätt mycket med "blivande män" att göra, både när det gäller deras lekamliga och andliga välfärd och detta utan att de varken varit gossar eller kunna bli män. Och med lika stort fog kan man ju fråga, hur män, som aldrig varit flickor och aldrig kunna bli kvinnor, skola kunna handhava de kvinnliga eleverna vid alla våra högre utbildningsanstalter för att endast nämna ett av de många områden, där vi ha manlig ledning över kvinnor. Den ena frågeställningen är lika löjlig och orimlig som den andra.

Men även om man skulle gå med på att det i regel faller sig lämpligare, att manliga lärare sköta gossavdelningar och kvinnliga lärare flickavdelningar, hur kan detta tagas till intäkt för en högre löneställning? Med minst lika stort fog, som man påstår, att en kvinnlig lärare ej är lämpad att fostra gossar, kan det väl sägas, att en manlig lärare ej är lämpad att fostra flickor. — Menar då Folkskolläraförbundets centralstyrelse, att fostran av den kvinnliga ungdomen — "de blivande mödrarna" — och av de yngsta barnen, både gossar och flickor, som ju i regel handhaves av kvinnor, är av så mycket mindre vikt och betydelse, att man för densamma kan nöja sig med mindervärdig lärarekraft. Det har ej sagts och kan väl ej heller gärna komma att sägas. Men erkänner man orimligheten i detta, då faller ju hela beviskraften i ifrågavarande framställning. Det måste vara en medveten osanning de manliga folkskollärarna komma med, då de stämpla de kvinnliga kollegernas arbete som mindre värt, ty deras dagliga erfarenhet måste säga dem, att det här är fråga om lika arbete och lika krävande arbetsuppgifter.

Vad som säges om förhållandena på landsbygden om "den synnerligen vanliga anordningen att i skolor av första B-formen en folkskollärarinna undervisar i lägre avdelningen av folkskolan och en manlig lärare i högre avdelningen", är intet som helst bevis för att en lärarinna ej kan sköta undervisningen på det högre stadiet. Här kan med styrka framhåvas, hurusom, där lärarinna skött hela skolan, detta gått precis lika bra, som där den manliga läraren haft monopol på denna undervisning. Lärarinneförbundet har också vid flerfaldiga tillfällen uttalat sig mot en sådan monopolställning för den manliga läraren, emedan de större flickorna i samskola på det sättet aldrig finge stå under kvinnlig ledning under den ålder, då detta för dem skulle vara av oerhört stor betydelse, och då lärarinna genom denna anordning förvägrats tillfälle att visa, att de ha utbildning för undervisning på alla skolstadier.

Det är oerhört att komma med sådana synpunkter som de ovan anförda i all synnerhet inom ett yrke som i så särdeles hög grad är beroende på personligheten. Det återstår oss endast att hoppas, att ett tillvägagångssätt, som är så hänsynslöst och så i fullständig saknad av all logisk bevisföring som detta, må på högsta ort verka motsatsen till vad det avser. Så stor är dock vår tilltro till Kungl. Maj:t. Må den i detta fall icke komma på skam!

Allmogegardiner, 70 cm. O: 35 m.

Bordvaxduk, 120 cm.	1:85 m.
Silkesblustyer	2:25 "
Morgonrockflanel, tjock	1:25 "
Kökshanddukar	4:50 dubb.
Toaletthanddukar	8:50 "
Vita Näsdukar	2:40 "
Kängsnören	0:55 "
Kulörta Stärkskjortor	3:— st.
Nattskjortor, välsydd	4:25 "
Pullovers	4:25 "
Silkeskragskyddare, felaktiga	1:35 "
Bilschalar, tjocka	1:50 "
Väckarur	3:60 "
Herrportmonnier, läder	1:— "
Eau de cologne	0:35 "
Parfymetuer, 2 flaskor	1:25 "
Hår- & Klädesborstar	0:75 "
Rakhyvlar i fodral	0:65 "
Grammofoner med skiva	4:— "
Gobelänger	1:25 "
Plyschdukar	7:50 "
Cretongdukar	2:— "
Vita Linnedukar	1:65 "
Juldukar	1:— "
Linnedukar, uppritade	1:10 "
Morgonrockar	6:50 "
Sängmattor	2:25 "
Damväsor	1:75 "
Dockor med silkeskläder	0:50 "
Syskrin	0:45 "
Julgransfötter	1:50 "
Julbordlöpare	0:20 "
Julgransljus	0:42 pkt.
Kronljus	0:62 "
Hängslen	1:— par
d.o. silke	2:25 "
Damkalsonger, kulörta	1:75 "

OSKARSONS LAGER, Kungsg. 70

(mitt emot Oscars-Teatern)

Förel: Clevegränd 2 (vid Götgatan 9).

Rosstorps Pensionat och Vilo hem

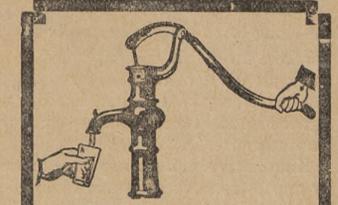
Hög och ren luft, lämpligt för konvalescer. Moderna rum med kallt och varmt vatten m. m. Gott bord till moderata priser, även dietmat. Julgäster emottagas. Tel. Rönninge: 258. Fru Anna Fahlstrom.

FÖRSÄKRING SKÄNKER TRYGGHET

FOLKET Livförsäkring

SAMARBETE Brand- Olycksfalls- Garanti- Bil-försäkring

Kooperationens Försäkrings-Anstalter Kungsgatan 5 - Stockholm

Måltidsdryck som hälsokur

erhåller man av Fruktalt-Samarin; det ger en läskande och härlig kolsyredryck, som piggar upp aptiten och befordrar ämnesomsättningen, renar och uppriskar blodet, befriar magen och tarmarna från otjänliga ämnen, utdriver den skadliga urinsyran, gifter som måste rensas bort, varmed undanröjdes grundorsaken till dålig hälsa; hela organismen sättes i god form.

Drick därför dagligen Fruktalt-Samarin. Pris pr fl. kr. 2.50; motsvarar 25 fl. mineralvatten. Erhålles å apotek, hos drog-, färghandl. m. fl. Cederroths Tekn. Fabr., Stockholm